

Становище

От Доц. д-р Илия Вълков Вълков, д.м.

Началник клиника по Неврохирургия, УМБАЛ „Г. Странски“ Плевен; бул. „Г. Кочев“ 8А. GSM 0886318613

Медицински университет – Плевен

На

Дисертационен труд на д-р Младен Евтимов Овчаров на тема:

„Лумбална дискова херния: клинични аспекти и корелационни зависимости при оперативно лечение“

За присъждане на образователна и научна степен „Доктор“ по професионално направление 7.1. Медицина, докторска програма „Неврохирургия“

съгласно заповед № Р-109-3/07.01.2021 г. на Ректора на Медицински Университет - Варна

Биографични данни: д-р Младен Овчаров е роден през 1968 година. Дипломира се като магистър по медицина през 1994 г. в МУ – Плевен. Придобива специалност по неврохирургия през 2001 г. От 2009 г. е магистър по застраховане и социално дело /Стопанска академия „Д. Ценов“ – Свищов/. През 1995-1996 е ординатор, а след 1996 до днес е последователно асистент, старши и главен асистент в клиника по неврохирургия на УМБАЛ Плевен. Преминал основни курсове по неврохирургия в клиника по неврохирургия „Александровска болница“/1996, 1998 и 2000 г./ Краткосрочни специализации в Милано – 2006г. и Хамбург – 2010г. Води лекции и упражнения по неврология и неврохирургия на студенти по медицина; БЕО и АЕО Обучение по програма „Еразъм+“ и проект „Студентски практики“. Има 43 публикации, включително в индексирани български и чужди научни списания, глави в съавторство /монография – „ЧМТ – диагноза, лечение, прогноза и правни аспекти“-изд. „Арт Трейсър“, Варна; учебници по неврохирургия за студенти медици – АЕО и БЕО; „Neurosurgery – the most frequent pathologies“ ISBN 978-954-756-186-1 и „Неврохирургия за студенти по неврохирургия“, ISBN 978-954-756-249-3. Член на БЛС и БНХД. Владее руски език – писмено и говоримо /високо ниво/ и английски език – писмено и говоримо /средно ниво/. Опитен неврохирург, владеещ комплексната диагностика, консервативното и високоспециализирано оперативно лечение на заболявания и травми на централната и периферна нервна система. Работи в екип, притежавайки отлична комуникативност,

креативност, лоялност; способност за вземане на неотложни решения и справяне в условия на професионален стрес.

Актуалност на темата: Диагнозата лумбална дискова херния е една от най-често срещаните се в практиката на невролози и неврохирурзи, особено в „ерата“ на постоянно развиващите се диагностични невроизобразяващи методики /КТ и ЯМР/. В лечението често си сътрудничат и други специалисти – ортопеди, физиотерапевти, заедно с горепосочените. Незадоволителни резултати от консервативното лечение предполага насочване към радикално /оперативно/ лечение. Последното бързо облекчава болевата симптоматика, заедно с възстановяване функциите на пациента. Тезата на „консервативните“ лечители твърди, че при по продължително проследяване /около 5 години/, клиничните резултати при консервативно и оперативно лекувани пациенти стават съпоставими. Очертава се постоянна дискусия между спинални хирурзи и терапевти около въпроса: Какво е най-доброто лечение на лумбалната дискова херния? В този смисъл изясняването на прецизността на диагнозата, непосредствената клиничната стойност на различни оперативни методики, резултатите от консервативното лечение при дехоспитализацията, както и прецизната оценка на изхода от лечението за по дълъг период от време /5 год./ е актуална и представлява интерес. В последните 30 години, единствена дисертационна разработка по проблемната тема е тази на С. Калевски /2009 г./

Структура на дисертацията: Дисертационният труд на кандидата е написан на 133 стандартни машинописни страници, включващи 69 фигури и 48 таблици. Литературен български език и изразни средства с необходимата академичност. Класическо оформено съдържание, включващо – въведение, литературен обзор /10 страници/, цел и задачи, материал и методи /14 стр./, резултати /59 стр./, обсъждане /22 стр./, изводи и приноси. Списък на публикациите свързани с темата на дисертацията – 2 глави в учебник за студенти медици АЕО., 2 публикации в списание /J Biomed Clin RES./ и 1 в републикански научен форум. Библиографията включва 178 заглавия.

Кратко **въведение** съдържащо естеството на проблема и класическата клинична картина на лумбалната дискова херния поставя основния въпрос на тази патология – Какво е най-доброто лечение?

Литературният обзор е в значителна степен образователен съдържайки: 1. Хронологичен преглед на проблема, 2. Преглед на съвременните литературни източници, 3. Важни данни от различни проучвания в последните 15 години /до 90-те години не съществуват значими литературни данни по темата/, 4. Изводи от данните на литературния обзор.

Цел и задачи: Дефинирането на работни хипотези е естествено продължение на данните от литературния обзор, при което се поставя ясна цел – да се определи клиничната ефективност на стандартния достъп /standard open discectomy/ при оперативното лечение на лумбални дискови хернии чрез

решаването на 4 основни задачи. На базата на общоприети критерии /инструменти/, в проучването се включват пациенти, които са лекувани консервативно и оперативно. Проучват се и се сравняват резултатите. Оперативните методики са: СОД – стандартна отворена дискектомия и МД – микродискектомия. Анализира се ефективността от различните видове лечение.

Материал и методи: Обектът и предметът на проучването са ясно посочени. Това са 589 пациенти лекувани оперативно и 95 лекувани консервативно в неврологичните клиники на катедрата. Критерии на включване в проучването и отчитането на „изхода“ са прецизни и всеобхватни. Отчитане на постоперативни усложнения в първите 30 дни /Clavien-Dindo classification/, входящите и изходящи стойности на визуалната аналогова скала за болка, следоперативната самооценка на пациента по скалата на Маснааб, обективизирането на постоянната функционална инвалидност/дисфункция чрез инструмента ODI – Oswestry Disability Index, внасят прецизност и точност при обработката на клиничния материал. Използваната скала на Phirman при ЯМР изследването е добра основа за стандартизиране на находката на междупрешленния диск, за по добро разбиране на проблема. Използваните статистическо-математически методи прецизно обуславят значимостта на резултатите.

Резултати и обсъждане: На 81 страници, с добре онагледени с таблици и фигури са представени подробни данни от диагностиката, клиниката, резултати от консервативното и оперативно лечение чрез стандартен достъп и микродискектомия /включително и при най чести коморбидности/. Отчитат се разлики в самооценката по критериите на Маснааб в полза на тези болни, оперирани до третия месец след неуспешно консервативно лечение. Реоперирани до 30-ия ден са в средата на диапазона посочван в литературата. Впечатляващ е резултатът на 493 пациенти на първата година следоперативно и на 90 пациента на петата следоперативна година по показателя ODI. И двете групи болни са оценени като такива с минимална дисфункция – от 0 до 20%. Анализът на ранната ефективност от лечението дава предимство на пациентите лекувани оперативно. Статистически методи обективизират анализа на получените резултати.

Обсъждат се систематично избора на темата, литературните данни, използваните методики при проучването и резултатите. Отчита се необходимост от бъдещи проспективни, рандомизирани проучвания. Резултатите обективизират отлични, статистически значими показатели при оперираните пациенти. На база на литературен обзор се коментират: предпоставки за ранно постоперативно рехерниране; отрицателния ефект на никотина, алкохола, неспазването на режим за изхода от оперативното лечение; хирургичните достъпи при повторни операции. Важно е отношението на автора към въпроса за пристъпване към фузия на оперирания сегмент.

Рискът от асептична нестабилност е по голям от теоретизираните предимства. Бъдещи проучвания без финансов интерес биха осветлили проблема, съобразявайки се с познанията ни по биомеханиката на гръбначния стълб.

Изводите отчитат логиката от анализа на литературните данни, резултатите от изпълнението на поставените задачи.

Приносите на този труд са научно практически като: 1. Въвеждането на ЯМР оценка по Phirman и 2. Отчитането на постоперативните усложнения по класификацията на Clavien- Dindo се предлагат за първи пат в страната.

Заключение:

Представеният научен труд съдържа резултати от научно приложен характер. Отговаря на изискванията за дисертационен труд по ЗРАСРБ и правилника на МУ Варна. Систематизира и обогатява неврохирургичната теория и практика в страната. С оглед на горното давам своя положителен вот за присъждане на ОНС „Доктор” на д-р Младен Овчаров.

27.01.2021

Плевен

Изготвил становището:

доц. д-р Илия Вълков Вълков, дм.